

La clau

El 20-D ha trencat un mite fins ara molt útil per als nacionalismes d'un signe i de l'altre, sempre a punt per aixecar muralles. Si l'independentisme català ha aconseguit ampliar el seu perímetre social ha sigut sota la premissa que l'Estat no reconeixeria mai a Catalunya el dret a decidir. I el bipartidisme, al seu torn, s'ha atrinxerat en la proclama que per als espanyols la indivisibilitat de la sobirania nacional era innegociable. Prejudicis, tots dos, que les urnes s'han encarregat de desmuntar.

Gairebé vuit milions d'espanyols van votar diumenge partits defensors del dret a decidir: Podem i les seves diferents marques, Izquierda Unida i els nacionalismes basc i ga-

L'Espanya sobiranista

ENRIC
Hernández
DIRECTOR

llec. Els partidaris del referèndum van superar el 31% de les paperetes, tres punts més que el PP, el partit guanyador. Traduït en escons, si el Congrés repetís la votació del 2014,

en què tan sols 47 diputats van recolzar la consulta catalana, avui els vots favorables arribarien a 96. Lluny de la majoria absoluta, però molt més de la marginalitat.

Després de la victòria independentista del 27-S, àmplia però insuficient en clau plebiscitària, el triomf d'En Comú Podem el 20-D dibuixa un altre escenari a Catalunya. Davant un unilateralisme que divideix i polaritza, la societat catalana s'aglutina al voltant de la demanda d'una consulta democràticament acordada que dirimeixi d'una vegada per sempre la dialèctica entre els que ja no reconeixen Espanya i els que aspiren que aquesta els reconegui com el que són.

És possible que aquests guarismes no commoguin el PP i Ciutadans en

la seva disputa pel lideratge de l'immobilisme, però sí que haurien de fer reflexionar el PSOE de **Pedro Sánchez** si explora un pacte d'investidura amb **Pablo Iglesias**.

Una oportunitat única

No sembla que a Podem li hagi passat factura a les urnes defensar el referèndum. Ni que a alguns barons socialistes els dolgués Espanya quan van ser investits pel partit lila. El 20-D ha brindat una oportunitat única de recuperar els drets socials dels espanyols i encarrilar amb sentit comú el conflicte català. L'esquerra assenyada no hauria de desaprovechar-la.

@Enric_Hernandez

La roda

NAJAT
El Hachmi

¿Qui és castellà?

¿Què deu ser un castellà noperlant a Catalunya? ¿Qui es pot definir com a tal avui dia? ¿Quins requisits compleixen els que poden adscriure's a aquesta nova categoria política dins de l'independentisme? La pregunta pot semblar absurda però no ho és. Un castellà noperlant és qui parla castellà, em diran, però a Catalunya això és gairebé tothom.

¿Qui ha de sentir-se formant part d'aquest col·lectiu? ¿Els qui parlen la llengua de **Cervantes** a dins de casa? ¿Els qui ho fan amb el pare i la mare o només amb un dels dos progenitors? ¿Els qui ho fan amb la parella o amb els fills? ¿I si algú com jo, posem per cas, parla una llengua amb els pares, una amb els germans i una tercera amb els fills? ¿Es pot considerar castellà noperlant algú que tot i tenir aquesta llengua com a familiar ha anat a escola en català i per tant domina ambdós idiomes? ¿Els qui tenim el

L'aparició de Gabriel Rufián revifa el prejudici que uneix la llengua amb la ideologia de qui l'usa

català com a llengua d'ús habitual, ens podem considerar castellà noperlants si fem servir ben sovint aquest altre idioma? En tot cas, ¿a què obeeix ara aquesta necessitat de fer distincions entre els independentistes? Hauré de fer ara tot de subgrups del tipus amazicparlants, angloparlants, urduparlants i fins a les més de 200 llengües amb presència a Catalunya?

Puc entendre que l'aparició de Súmate o **Gabriel Rufián** obeeixi a la necessitat de fer sortir de l'armari uns independentistes que no ho semblarien a primer cop d'ull, però aquest supòsit també parteix del prejudici que vincula la llengua d'ús amb la ideologia de qui l'empra. **Lluís Cabrera** se n'ha fet un tip de denunciar que aquesta manera de fer només aconsegueix autodesignats representats de suposats col·lectius a qui ningú ha votat. Perquè de fet la principal diferència entre uns catalans i altres és que avui dia n'hi ha encara molts a qui no se'ls permet exercir el seu dret a vot. ≡

Les conseqüències del 20-D

Les coalicions arriben a Espanya

Els governs multipartidistes no tenen per què ser necessàriament més febles o inestables

JOAN
Ridao

Endimoniat escenari obert amb l'ocàs del bipartidisme i la irrupció de noves forces emergents demana acords de coalició a Espanya per primer cop des de l'adveniment de la democràcia. La governabilitat després del 20-S passa per la formació d'un govern multipartidista, més o menys explícit, després que el sufragi hagi determinat que el guanyador dels comicis amb minoria (PP) o bé necessita un pacte estable amb el PSOE o el seu suport a investir **Mariano Rajoy** a canvi de contrapartides programàtiques com la reforma constitucional o d'altres. També poden obrir-se altres escenaris més improbables: la entronització d'un candidat socialista amb el suport de Ciutadans i Podem, un govern plural d'esqueres estatals i perifèriques de tot signe...

CONSTATAT això, cal dir que la immerescuda mala fama associada a aquest fenomen polític no té en compte l'enorme casuística experimentada en l'arena política autonòmica i local. Considerats en conjunt, més d'un 50% dels governs en ajuntaments, diputacions i comunitats autònomes han estat de coalició, sense anar més lluny a Catalunya. Anant més enrere, les coalicions es van donar durant la Segona República amb la Conjunció Republicano-Socialista, o entre el

Partit Radical d'**Alejandro Lerroux** i la CEDA de **José María Gil Robles**, o amb el Frente Popular. A Catalunya, en el mateix període, es va donar el pacte entre ERC i els socialistes de la USC, precedent dels successius governs de concentració durant la guerra civil, amb presència de republicans, anarquistes i comunistes.

En el context europeu, després de la segona guerra mundial, la pràctica coalicional ha estat moneda corrent, com demostra el fet que dels 218 gabinets existents en 12 democràcies europees entre el 1945 i el 1987, al voltant d'un 85% van ser de coalició. Molts països han disposat quasi invariablement de governs de coalició, cas d'Alemanya, Bèlgica o Itàlia. En d'altres, com Dinamarca, Irlanda, Noruega o Suècia, aquest tipus de govern s'han anat alternant amb governs monocolor.

En els darrers anys del segle passat, la centralitat dels acords plurals ha augmentat a mesura que els països de l'est europeu es democratitzaven. Durant el quinquenni 1990-1995, un 75% dels governs europeus eren de matriu multipartidista, és a dir, de coalició explícita o positiva. En aquest mateix període, van ser formats 91 gabinets en 31 països europeus, dels quals 19 eren unipartidistes (21%), però de coalició implícita; 68 amb

LEONARD BEARD

Una aliança governamental minimitzarà la corrupció des de la vigilància mútua dels socis

diversos partits coalitzats (75%). Més recentment, les grans coalicions a Alemanya entre cristianodemòcrates i socialdemòcrates, o entre conservadors i liberals al Regne Unit en són una bona mostra. En l'actualitat, 24 dels 28 Estats de la Unió Europea disposen de governs de coalició.

A PARTIR d'aquesta realitat incontestable, avui assumim científicament que els governs de coalició no són necessàriament febles ni inestables, una falsa idea propagada després del col·lapse històric de la República alemanya de **Weimar**, de la IV República francesa o

de l'extrema precarietat d'alguns governs italians de la immediata postguerra. Les recerques empíriques i els models teòrics que manegem demostren, per contra, que els governs de coalició (i en molts casos en minoria) són una resposta més aviat equilibrada: de mitjana els governs europeus, en la segona meitat del segle passat, van estar compostos per 2,4 partits. Quant a la taxa de supervivència, s'estima que van durar, més enllà del mandat legal, una mitjana de 50,9 mesos, i les grans coalicions, 48,7.

A partir d'ara, en absència d'una teoria general sobre les preferències i el comportament dels líders polítics, caldrà estar atents a factors ambientals que depassen el control dels actors polítics: el rol dels mitjans de comunicació, dels agents socials o les reaccions dels governs europeus. Caldrà avaluar, a més, les conseqüències dels eventuals acords a l'interior dels partits, en especial la distribució del poder (el repartiment de carteres, la distribució del pressupost) o l'estructura de la coalició (els instruments de coordinació intergovernamental). Això acostuma a generar inevitables tensions al principi. En contrapartida, una coalició minimitzarà la corrupció des de la vigilància mútua dels socis i contribuirà a acabar amb el plasma i l'opacitat i, sobretot, amb l'*orden y mando* tan característic de la política espanyola. En suma, cal que els electors espanyols es vagin acostumant al diàleg i la negociació i aparquin la polarització extrema dels darrers temps. ≡
Observatori de Coalicions de la UB.